

temporalis. neg. ma. & dist. sic min. neg. conf. Certè nec ad verlarium dicent, per sacramentum formatum, sive positum cum dolore, ad fructum requisito, remitti poenam omnem temporalem; cum hoc ipsum neget Tridentinum *sess. 14. can. 12. de pœnit.* sed id tantum fit, quando sacerdos imponit, & pœnitens exequitur, poenam omnino proportionatam: quam tamen, quia sacerdos ignorat, aut pœnitentibus, nunc temporis valde delicatis, imponere non audeat, reservatur sapienter remissio hæc purgatorio, nisi indulgentiæ subveniant. Negamus autem, quod sine remissione culpæ, & pœnæ æternæ, possit dari sacramentum pœnitentiæ validum.

484. Ob. 4. Ad sacramentum pœnitentiæ fructuosum requiritur quandoque dolor, qui non est pars sacramenti: ergo potest sacramentum esse validum, quin sit fructuosum. ant. prob. in hoc casu. Ponatur Petrus commisisse peccata gravia ante baptismum, & postea hunc ipsum sicut suscepisse, inde etiam alia peccata nova patrasset. Hoc posito, debet Petrus confiteri, saltem peccata post baptismum commissa, debetque ad sacramentum asserere dolorem etiam de peccatis ante baptismum admissis; nam sine dolore non remitterentur illa priora peccata, nec etiam sine prioribus posteriora: atqui dolor de peccatis, commissis ante baptismum, non est pars sacramenti pœnitentiæ: ergo. prob. min. dolor, qui non fit sensibilis per confessionem, non est pars sacramenti pœnitentiæ: atqui dolor de peccatis, ante baptismum commissis, non fit sensibilis per confessionem: ergo.

485. Resp. neg. ant. ad prob. in primis, si Petrus ante eliceret contritionem, & postea novum dolorem in ordine ad confessionem, nulla esset amplius difficultas in casu proposito, ut patet expendenti: sed hoc om. neg. min. ad prob. dist. min. dolor ille non fit sensibilis per confessionem nudè sumptam. conc. min. per confessionem ut ordinatam ad reconciliationem cum Deo, neg. min. & conf. Certè Christus potuisset instituire hoc sacramentum ita, ut necessarius fuisset dolor etiam de commissis ante baptismum; hoc enim *Arriaga tom. 7. de sacram. in gener. disp. 13. sec. 3. n. 12. & 17.* merito videtur innegabile: ea autem posita institutione (quam ob nostras rationes putamus, pro casu objectionis de facto dari) confessio non nudè sumpta, sed tamen ut ordinata, ad reconciliationem cum Deo, faceret dolorem illum sensibilem: quin imò idem actu contingit in casu, quo aliquis ex iusta causa peccatum gravè licet retinet in confessione: ergo etiam in nostro casu confessio facit sensibilem dolorem, qui necessarius est ad reconciliationem cum Deo, qualis hic, & nunc, est dolor se extendens etiam ad commissis ante baptismum: & licet ista non sint materia confessionis, adeoque neque confessio eorum sit pars sacramenti, est tamen pars sacramenti dolor de illis.

486. Dtes. Ad valorem sacramenti

sufficit dolor ex motivo dedecentia specialis, quæ datur in homine Christiano peccante: rursus sufficit dolor ex motivo turpitudinis relapsus in idem peccatum: ergo Petrus in dicto casu, habens talem dolorem, haberet dolorem sufficientem ad valorem sacramenti, sed non ad fructum: ergo Respondent alii 1. neg. ant. quia hic dolor non excludit omnem voluntatem peccandi, vide dicta n. 482. Resp. 2. dist. ant. sufficit talis dolor in eo, qui non habet peccata, ante baptismum commissa, & necdum remissa, om. ant. sufficit etiam in eo, qui habet talia peccata, neg. ant. & conf. Ajunt in super quidam, ex his motivis non elici sufficiens propositum; eoquod, si talis homo postea resciret, se non fuisse rite baptizatum, aut peccata priora non fuisse verè à se commissa, non sufficienter retraheretur ab illis motivis à non peccando de novo; quia sequentia peccata non essent peccata Christiani, aut reincidentiæ.

487. Ob. 5. Sacramentum hoc potest esse validum, & informe, ratione propositi inefficacis, quod tamen bona fide creditur esse efficacis: ergo absolute potest dari sacramentum hoc validum, & informe. ant. prob. si non sufficit, saltem ad valorem sacramenti, propositum inefficax, tunc plurimæ confessiones erunt invalidæ: hoc est nimis durum: ergo. Confr. Posset saltem dici, sacramentum fore validum, & informe, ob defectum actuum fidei, & spei: ergo. Resp. neg. ant. Tridentinum expressè requirit propositum simpliciter tale, & dolorem, qui voluntatem peccandi excludat: atqui propositum inefficax est tantum quædam velleitas, nec excludit voluntatem peccandi: ergo. ad prob. dist. ant. si non sufficit tale propositum, plurimæ confessiones erunt invalidæ, apud homines bonos, aut sincerè pœnitentes. neg. ant. apud quosdam, præsertim consuetudinarios, om. ant. & neg. conf. pro his enim ultimis nollem me semper vadem præbere.

Ad confr. neg. ant. sicut enim actus fidei, & spei, vel formaliter, vel virtualiter tales, requiruntur ad fructum, ita etiam requiruntur ad valorem sacramenti. Adde, quod si actus vix possint abesse: certè dolor, qui supernaturalis esse debet, elici nequit sine prælucente fide supernaturali de Deo offenso. Nec etiam facile quis accedit ad hoc sacramentum, nisi cum spe remissionis peccatorum, & cum aliquo motu spei, sive amore concupiscentiæ erga Deum, de quo vide dicta n. 152, videatur etiam *Arriaga tom. 7. de sacram. in genere. disp. 13. sec. 5. n. 27. & seq.*

488. T

Quibus in verbis consistat Forma Absolutionis.

123

QUESTIO II.

De Forma Sacramenti Pœnitentiæ, seu Absolutionis.

ARTICULUS I.

Quibus in Verbis essentialiter consistat Forma Absolutionis.

488. Tridentinum *sess. 14. c. 3.* sic habet: *Docet præterea sancta synodus, sacramenti pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis ministrri verbis positam esse: Ego te absolvo &c. quibus quidem de Ecclesia sanctæ more preces quadam laudabiliter adiunguntur, ad ipsius tamen formæ essentialiam nequaquam spectant, neque ad ipsius sacramenti administrationem sunt necessaria, huicque Concilium.* Ex his verbis communiter inferunt auctores, formam hanc debere esse verbalem, nec sufficere scriptam, aut nutibus expressam; nam verba dicuntur esse forma, & verbis ministrri dicitur inesse præcipue vis: quod ulterius confirmatur ex Concilio Florentino in decreto *Eugenii ad Armenos* docente, omnia sacramenta, excepto matrimonio, perfici rebis tanquam materia, verbis tanquam forma. Accedit constans Ecclesiæ traditio, requirens in omnibus sacramentis, excepto matrimonio, verba formalia, atque etiam praxis, vi cuius semper muti sacerdotes ab administratione huius sacramenti remouentur.

489. Uterius communitè inferunt, preces illas præcedentes absolutionem: *Miserere tui &c. Indulgentiam &c. Dominus noster Iesus Christus &c.* item illam orationem sequentem: *Passio Domini nostri &c.* rectè quidem adijungi, formam tamen non constituere: imò Rituale Romanum de *sacram. pœnit. titulo. Absolutionis forma.* ait, eas, excepta illa oratione: *Dominus noster &c.* posse in confessionibus brevioribus omitti. vide *La Croix l. 6. p. 2. n. 638.* Diana tamen 3. p. tr. 4. *resol. 82. & 97.* vult, non omittendam esse orationem subsequentem: *Passio Domini &c.* eoquod viri graves existiment, per illam elevari quælibet opera bona pœnitentis, ad sacramentalem satisfactionem: quod, licet neget *Arriaga tom. 8. de pœnit. disp. 49. sec. 2. n. 4.* tamen expressè affirmat *S. Thomas quodlib. 3. q. 13.* cuius auctoritas major est. videatur etiam *Francolinus in Clerici Roman. insinuatore vindicato. c. 1. n. 5.*

Minus autem omittenda est oratio prævia: *Dominus noster Iesus Christus &c.* quia per eam pœnitens absolvitur à censuris, à quibus, nisi quis antecedenter absolvatur, juxta quosdam est invalida absolutio à peccatis. Licet autem alii, præsertim recentiores, satis communiter oppositum doceant, tamen ob hoc dubium, aut pericu-

lum, oratio illa non est omittenda: quin etiam Rituale Romanum, loco modo citato, eam exigit, saltem, si casus necessitatis urgentis eam permittat; aliis, e. g. in periculo mortis, sacerdos (ut ibidem habetur) breviter dicere poterit: *Ego te absolvo ab omnibus censuris, & peccatis, in nomine Patris &c.* His præmissis.

490. Dico 1. Verba illa: *In nomine Patris &c.* seu invocatio SS. Trinitatis, probabilis non sunt de essentia formæ. ita communiter scholastici contra paucos antiquos, citatos à *Lugone de pœnit. disp. 13. sec. 1. n. 11.* quorum opinio recte eodem *Lugone cit. sec. 1. n. 12.* ab omnibus rejicitur. Prob. conclus. Nec in Scripturis, nec in traditione, nec in Conciliis, aut Patribus, habetur ullum fundamentum dicendi, ea verba esse essentialia; non enim magis hoc sacramentum fit in nomine DEI, quam alia omnia; quamvis invocatio SS. Trinitatis non sit de essentia omnium aliorum sacramentorum: ergo.

Unde hæc invocatio tantum essentialis est baptismi, & juxta quosdam etiam confirmationi: & quidem de baptismi hoc est certum; cum Christus Dominus eum instituendo expressè voluerit, SS. Trinitatem invocari; sic enim Ecclesia explicat ea verba *Matth. 28. v. 19. Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, Spiritus Sancti.* Congruentia etiam hæc addi potest. Baptismus est Ecclesiæ janua: igitur convenienter in ejus ingressu sit professio præcipui mysterii nostræ religionis. Ex hac, vel simili ratione etiam videtur *Lugoni loco modo citato*, esse de essentia formæ confirmationis invocationem SS. Trinitatis: sed de hoc vide dicta in *tract. de Euchar. n. 4.*

491. Docent tamen *Granado, Vasquez, & alii*, illum graviter peccatorum, qui invocationem illam in absolutione sacramentali omittit, ob aliquale saltem periculum invaliditatis sacramenti: quod magis dicendum est post damnatam primam propositionem ab *Innocentio XI.* de qua jam sæpe dictum. Accedit, quod accidentaliter etiam tantum mutatio materiæ, aut formæ sacramentorum, contra communissimam praxin Ecclesiæ, sæpe sit peccatum mortale. Sanè, si liceret cuilibet, etiam tantum accidentaliter, mutare formas, aut materias sacramentorum, sequeretur magna confusio, & periculum mutationum etiam substantialium. Quare, quando *S. Thomas 3. p. q. 84. a. 3. ad 3.* dicit: *Relinquitur arbitrio sacerdotis, an scilicet velit apponere invocationem SS. Trinitatis, vel aliquid simile, an non, id dictum non videtur ita accipiendum, quasi dicere vellet, id præctice probabile esse; sed tantum speculativè, loquendo de valore sacramenti.*

492. Dico 2. Essentia formæ absolutionis sita in his solis verbis: *Absolvo te.* ita *S. Thomas 3. p. q. 84. a. 3. in corp.* & alii, incomparabiliter plures, quam sint ii, qui oppositum docent: quæ ipsa auctoritas in re,

re, dependente à libera voluntate Dei, nobis per revelationem innotescente, magnum pondus habet, ut jam saepe monuimus. Prob. conclusio 1. His verbis sufficienter exprimitur sententia judicialis sacerdotis, remittentis peccata poenitentis: sed in hac sententia stat essentia formae absolutionis: ergo. prob. ma. particula *Ego* sufficienter intelligitur ex verbo *absolvo*: particula *tuis* ex particula *te*: quia nemo absolvitur, nisi à suis peccatis, sicut etiam nemo, nisi suis ligatur.

493. Sed etiam particulae à peccatis non sunt de essentia formae: quia voces: *Absolvo te*: simpliciter prolatae in foro sacro, communiter, & antonomastice, significant remissionem culpae, & non tantum censuræ, vel poenae. Insuper ex circumstantiis confessionis, hinc, & nunc, sufficienter ea verba determinantur, ad significandam remissionem illius, de quo poenitens se accusat: id, quod adversarii etiam respondere debent in simili, dum admittunt, non esse necessarium addi particulam *omnibus*, licet Gabriel hoc voluerit esse necessarium; debent enim dicere, quod, quanquam termini à peccatis suis sint ex se indifferentes, ad significandam remissionem tantum aliquorum, vel omnium, venialium, vel mortalium, tamen sufficienter determinentur, ad significandam remissionem omnium gravium, ex circumstantiis confessionis, & institutionis Christi, nolentis remitti unum peccatum sine altero. Et hinc Rituale Romanum loco citato n. 489. omittit particulam *omnibus*.

494. Probatur conclusio 2. Eugenius IV. in Concilio Florentino, post accuratam discussionem, de materia, & forma sacramentorum, apud Graecos usitata, permittit, illis suam formam absolventi: ergo debet esse valida: atqui in ea non exprimitur peccata, sed tantum absolutio personae confitentis: ergo. prob. subsumpt. teste Jacobo Goar in notis Eucharologis in orationes super poenitentes (quem citat Joannes Bolco Theologia sacramentalis part. 3. disp. 7. sec. 3. n. 29.) & Petro Arcudio l. 4. de sacramentis Ecclesiae orientalis c. 3. (quem refert Sylvester Maurus operis Theol. tom. 3. l. 13. q. 223. n. 41.) Graeci pro forma absolutionis tantum solent adhibere haec verba: *Habeo te absolutum*: vel: *Habeo te condonatum*: vel, ut alii referunt: *Mea mediocritas habet te venia donatum*, & *absolutum*: sed haec verba non expriment peccata, nec plus significant, quam ista verba: *Absolvo te*: ergo. Confir. Quia in quibusdam liturgiis non adhibentur aliqua verba in formula consecrationis, e. g. verba *novi testamenti*, infertur, ea non esse de essentia consecrationis: ergo à pari; quia non adhibentur à Graecis illa verba, à peccatis tuis, etiam haec non erunt de essentia formae absolutionis. vide tract. de Eucharistia à n. 167.

495. Respondetis. Graeci etiam adhibent in sacramento ordinis aliam materiam,

quam Latini, scilicet impositionem manuum in omnibus ordinibus, quin haec impositio sufficiat Latinis: item adhibent alia verba, de quibus in tr. de sacram. in genere n. 66. quare, sicut agendo de illo sacramento dicitur, quod Christus quidem tantum determinaverit formaliter materiam, & formam, sub praedicto generico, Ecclesia autem, licet tantum materialiter, magis tamen specificè, determinaverit pro Graecis aliam materialiter formam, ac materiam, quam pro Latinis: ita etiam potest dici, quod Ecclesia pariter determinaverit, aliam materialiter formam absolutionis pro Graecis, & aliam pro Latinis.

Sed contra, Illa responsio solet dari circa sacramento ordinis ex summa necessitate; quia aliter explicari non potest, quomodo Ecclesia non mutet materias, & formas sacramentorum, quas ex communissima omnium, mutare non potest. At nulla talis necessitas cogit nos, ad simile quid dicendum in nostro casu. Et cur non eodem modo dicunt adversarii, Graecis etiam essentialem esse illam additionem, quam ad formam consecrationis panis faciunt: *Quod pro vobis tradetur*: cur non ipsidem etiam essentialem dicunt in consecratione unctionem, non tantum frontis, sed etiam aliarum partium? unde non est paritas ab uno sacramento ad alterum.

496. Dein pro utraque Ecclesia Christus instituit formaliter, pro forma sacramenti poenitentiae, sententiam judicialiter absolventis, quam etiam Graecorum forma debet exprimere: ergo ea sententia judicialis non includit mentionem peccatorum: ergo nec eam includit essentialiter forma absolutionis Latinorum. Sed neque constat ab ulla auctoritate, aut ratione, plus requiri in Ecclesia Latina, quam in Graeca, ad formam hujus sacramenti: imò, cum auctoritas nostrae sententiae sit incomparabiliter major, potius ex hac probatur, plus non requiri, ad essentiam formae, quam ea verba: *Absolvo te*: reliqua autem de essentia non esse, quamvis absque gravi peccato, secluso etiam contemptu, non possint omitti, saltem illa à peccatis: imò probabilius nec reliqua, ut dictum jam n. 491.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

497. Ob. 1. contra 2. conclus. Tridentinum *sess. 14. c. 3.* ait, formam sacramenti poenitentiae in his verbis positam esse: *Ego te absolvo &c.* & eodem modo loquitur Florentinum: atqui signum illud &c. significat adhuc alias voces subintelligi: ergo adhuc aliae voces sunt de essentia. Resp. dist. ma. Tridentinum ait, formam esse positam in illis verbis, essentialiter, vel integraliter. conc. ma. determinatè essentialiter. neg. ma. & omnia. neg. conf. Inprimis Catechismus Tri-

Quibus in verbis consistat Forma Absolutionis.

dentini, qui explicat doctrinam Tridentini, de sacram. poenit. titulo. Poenitentiam esse verè sacramentum, tantum ponit haec verba: *Ego te absolvo*: sine addito illo signo. Dein Concilia quandòque etiam afferunt voces, non essentialiter, sed tantum integraliter, seu non necessitate sacramenti, sed tantum necessitate praeccepti, requisitas: sic etiam particula *Ego* non spectat essentialiter ad formam.

Dices. Ipsimet supra n. 477. diximus, Concilium Tridentinum *sess. 14. c. 4.* loquens de dolore, non posse explicari de dolore, tantum requisito ad fructum sacramenti, sed debere etiam explicari de dolore, requisito ad essentiam sacramenti: ergo etiam idem Concilium *eod. sess. c. 3.* loquens de forma absolutionis, non potest explicari tantum de forma requisita ad integritatem sacramenti, sed debet explicari de forma requisita ad essentiam ejusdem. Resp. neg. conf. Si Concilium priore loco non explicasset dolorem, requisitum ad essentiam sacramenti, nunquam eum explicasset, & reliquisset viam apertam illationibus quibusdam, nec ab adversa parte admissis, quarum exemplum ibi poluimus.

At verò, licet Concilium *sess. 14. c. 3.* non expresse determinaverit, in quo omni, & solo, consistat essentia formae, id tamen sufficienter determinavit postea *eod. sess. c. 5.* dum dixit de ministris hujus sacramenti: *Quo pro potestate clauis remissionis, aut remissionis peccatorum, sententiam pronuntiant.* & iterum c. 6. *Absolutio sacerdotis... non est solum nudum ministerium, ... sed ad instar actus judicialis, quo ab ipso, velut à iudice, sententia pronuntiantur: ubi satis ostendit, formam absolutionis essentialiter stare in sententia judiciali remissionis peccatorum.* Neque ex nostra hac sententia inferri possunt sequelae aliqua, quae admitti nequeant, ut constabit ex ulteriori solutione objectionum: neque etiam juxta nos alia forma est essentialiter requisita ad fructum, alia ad valorem sacramenti.

498. Ob. 2. Quando Tridentinum *sess. 14. c. 1.* de extrema unzione ait, formam hujus sacramenti esse: *Per istam unctionem &c.* per hoc signum &c. indicat, alia adhuc verba esse de essentia hujus formae: ergo à pari. Confir. Concilium *cit. sess. 14. c. 3.* ait, alias preces nequaquam spectare ad essentiam: ergo voces indicatae per signum &c. spectant ad essentiam. Resp. neg. conf. Illa verba: *Per istam unctionem*: non faciunt ullum sensum perfectum, neque etiam per circumstantias ad sensum perfectum determinantur: sicut tamen contingit in verbis: *Absolvo te*: ergo, licet ad illa perficienda, vel ad eorum sensum complendum, requirantur adhuc essentialiter aliqua alia verba, non sequitur, quod etiam aliqua alia essentialiter requirantur ad formam sacramenti poenitentiae. Ad 2. confir. neg. conf. Concilium de iis precibus sic loquitur: *Ad ipsius tamen formae essentiam nequaquam spectant: neque ad ipsius sa-*

cramenti administrationem sunt necessariae. unde de vocibus sub signo &c. intellectis, tantum à contradictorio inferri potest, eas vel esse necessarias ad essentiam sacramenti, vel ad ejus administrationem: non autem inferri potest, eas esse determinatè necessarias ad essentiam.

Dein Concilium preces illas, non tantum contraponit vocibus, sub illo signo intellectis, sed etiam illis: *Te absolvo*: quae cum ad essentiam spectent, jam contraponuntur ex preces aliquibus verbis, ad essentiam spectantibus: nec amplius necesse est, ut etiam illa, sub signo &c. intellecta, spectent ad essentiam: imò, cum Concilium preces illas etiam contraponat aliquibus, tantum spectantibus ad sacramenti administrationem (intellige integram; alias non esset discrimen, inter necessaria ad essentiam, & necessaria ad administrationem) rectè dicitur, verba alia, sub eo signo intellecta, spectare tantum ad sacramenti integram administrationem: ad quam tamen etiam illae preces non spectant; eoque in multis casibus possunt omnino omitti, etiam ob non ita graves rationes; cum tamen admittendam invocationem SS. Trinitatis, aut particulas à peccatis tuis, vel nullae rationes sufficiant, vel certè requirantur omnino gravissimae, & moraliter necessitates. Quare, etsi nec verba, sub signo &c. intellecta, neque preces illae, spectent ad essentiam sacramenti, tamen adhuc multum inter se discriminantur. Quòd autem Concilium rem hanc non enucleatius expresserit, ideo fortè fecit, ne sententiae ulli praediceret.

499. Ob. 3. Christus, instituendo hoc sacramentum, expresse fecit mentionem peccatorum, dicens *Joan. 20. v. 23.* *Quorum remiseritis peccata &c.* ergo debet addi à peccatis. prob. conf. quia Christus instituendo baptismum fecit mentionem SS. Trinitatis, debet ea in isto expresse nominari: ergo à pari. Resp. 1. Christus *Matth. 18. v. 18.* tantum dixit: *Quaecumque solveritis*: & Petro etiam tantum dixit *Matth. 16. v. 19.* *Quaecumque solveritis &c.* sine mentione peccatorum. Resp. 2. dist. conf. debent peccata exprimi saltem per circumstantias, conc. conf. per verba, & hoc essentialiter, seu necessitate sacramenti. neg. conf.

Ad prob. dist. ant. debet in baptismo expresse nominari SS. Trinitas, praecise ideo, quia Christus in ejus institutione fecit aliquam mentionem SS. Trinitatis. neg. ant. quia illa invocatio, neque per circumstantias, neque ulla alia ratione significaretur, & potissimum, quia Ecclesia nos docet, Christum voluisse SS. Trinitatem expressis verbis invocari. conc. ant. & neg. conf. Quòd autem poenitentia sit instituta ad remittenda peccata, non probat, ista debere exprimi; alias in baptismo etiam deberet exprimi peccatum originale.

500. Ob. 4. Verba: *Absolvo te*: independentes à circumstantiis non significant

potius absolutionem à censuris, quam à peccatis: sed forma absolutionis, essentialiter sumpta, debet independenter à circumstantiis significare effectum suum sacramentalem, seu remissionem peccatorum: ergo prob. mi. aliàs sufficeret vox sola *absolvo*; cum persona etiam ex circumstantiis determinetur: hoc autem vix ullus audeat dicere: ergo. Confr. Si circumstantiæ completerent significationem formæ, deberent esse partes sacramenti: sed non possunt esse partes sacramenti: ergo.

Resp. neg. mi. Forma consecrationis panis in SS. Eucharistia, independenter à circumstantiis, non significat potius corpus Christi, quam sacerdotis: item in forma consecrationis calicis particula *hic* debet ex intentione ministri determinari, ut non significet, tanquam adverbium, sed tanquam pronomen: pariter forma baptismi indifferens ex se est, ut sit, vel tantum benedictio balnei, vel ut sit forma baptismi: quin etiam verba à peccatis debent ex circumstantiis determinari, ut significet *ab omnibus*. vide etiam dicta. n. 492. & 493.

Ad prob. Resp. ma. ut probabilem admittunt Arriaga tom. 2. de penit. disp. 49. sec. 4. n. 23. item Sorus, & Henriquez apud Haunoldum l. 4. tr. 4. n. 977. probabilius tamen negatur; nam Græca, & Latina forma, exprimunt personam, quod est magnum signum, eam exprimi debere; cum in non ita necessariis, non ita soleant convenire, ut patet in sacramento ordinis, item in verbis à peccatis. Dein est communis doctorum, particulam *se* exprimi debere in forma absolutionis, sicut in forma baptismi: imò ex hac particula infertur illud, quod postea Clemens VIII. definivit, scilicet, non posse absolvi absentem: sicut ex particulis *hoc*, & *hic*, infertur, non posse consecrari panem, vel calicem absentem: ergo particula *se* est necessaria, necessitate sacramenti.

501. Ad confr. potest probabiliter negari ma. de circumstantiis enim, saltem in genere, videtur posse discurri, sicut de intentione ministri; quare, sicut intentio ministri non est pars sacramenti, (ut dictum in tract. de sacram. in genere n. 91.) ita neque videtur circumstantiæ debere esse partes formæ. Si tamen contendas, circumstantias istas, determinantes significationem formæ, debere esse partes formæ quidditative acceptæ, non autem denominative acceptæ, potest etiam omitti ma. cum nihil absurdi hac ratione admittatur: præsertim, cum istæ circumstantiæ, formam determinantes, sint confessio dolorosa talium peccatorum, facta coram iudice, volente à peccatis absolvere.

502. Dices, Si significatio formæ sufficienter determinatur à circumstantiis, tunc, si poenitens confessario diceret: *Videte me absolvere?* & ille responderet: *volo*: vel, si poenitens diceret: *Absolvite me?* & ille diceret: *ita*: valida esset absolutio: hoc est contra communissimam: ergo. Con-

fr. Rituale Romanum ait, statim moriturum sic absolvendum: *Ego te absolvo ab omnibus censuris, & peccatis*: ergo, si hæc verba: *Absolvo te*: jam sunt tota forma sacramenti, & hæc in circumstantiis confessionis est determinata ad peccata, tunc talis moribundus prius absolvitur à peccatis, quam à censuris: hoc est absurdum, & contra intentionem Ritualis: ergo. Resp. apud Haunoldum l. 4. tr. 4. n. 977. recentior quidam Hispanus admittit sequelam: at quia videtur esse contra torrentem, nega. ma.

503. Inprimis illud *volo*, non significat actualem animum absolvendi, sed futurum: & illud *ita* non sufficit; quia Christus non voluit, quomodocunque sensibilibiter exprimi absolutionem; aliàs etiam mutus posset absolvere: sed, ut ex Conciliis, Patribus, & communissimo doctorum sensu, docemur, instituit verba, quæ exprimerent formaliter, & ex vi primæ institutionis, sententiam, & actum iudicis absolventis; hanc autem non exprimunt particula, *ita*, *volo*: & similes. Neque hic replices, formam debere exprimerentiam iudicis, formaliter à peccatis absolventis; nam respondeo, de hoc, & præsertim de necessitate adhibendarum vocum à peccatis, non ita constare.

Si petas, an valida esset forma: *Absolvo à peccatis tuis*: omissa particula *se*. Resp. Lugo de penit. disp. 13. sec. 1. n. 26. & Arriaga tom. 2. de penit. disp. 49. sec. 4. n. 21. docent, particulam *tuis* sufficienter significare personam: & hinc potest omitti, formam hanc esse validam, quamvis illicitam: quod idem dicendum de his formis: *Remitto tibi peccata*: vel: *Condo no tibi peccata*; cum mutatio hæc tantum sit accidentalis. Attamen non licet in praxi alia adhibere verba, quam quæ communiter Ecclesia adhibet.

504. Ad confirm. neg. conf. Hoc ipsò, quòd etiam circumstantiæ determinant significationem horum verborum, ipsæ hæc circumstantiæ moribundi, & ministri, volentis absolvere juxta ritum, & voluntatem Ecclesiæ, determinant in hoc casu ea verba, etiam ad absolvendum à censuris (nam his verbis omnino potest quis etiam absolvi à censuris, & non requiruntur per se alia, imò omnino nulla) & quidem circumstantiæ istæ determinant, ut talis moribundus absolvarur prius à censuris, quam à peccatis. Secundò certum est, significationem horum verborum, & determinationem eorum, dependere etiam ab intentione sacerdotis (sicut diximus n. 500. etiam in forma consecrationis; particulas *hic*, aut *hoc*, debere determinari ab intentione ministri) minister autem in his circumstantiis habet quidem intentionem absolvendi ab utrisque, scilicet à peccatis, & censuris, sed suo ordine, nempe prius à censuris, dein à peccatis; quia utique vult facere, quod Rituale præscribit, & eo etiam modo.

505.

505. Ob. 5. Verba illa à peccatis tuis causant gratiam: ergo sunt pars formæ. Resp. Verba illa non alio modo causant gratiam, quam particula *Ego*. in forma. om. ant. dist. conf. sunt pars formæ essentialis, neg. conf. sunt pars integralis. conc. conf. Quod attinet ad antecedens, Lugo de penit. disp. 13. sec. 1. n. 34. (ubi pro se etiam citat Suarezium) & alii, negant, eas particulas causare gratiam, saltem si postponantur verbis: *Absolvo te*: eoquòd his positis statim detur gratia. Vasquez tamen, & alii, apud eundem Lugonem cit. sec. 1. n. 28. putant, gratiam primum dari post prolatas etiam reliquas particulas, saltem in eo casu, quo Deus prævidit, eas esse proferendas. Dicastillo tr. 8. de penit. disp. 5. dub. 2. n. 50. putat, saltem confessarium posse effectum, si velit, eosque suspendere, donec etiam illas voces à peccatis tuis protulerit. Res est incerta, nec magni momenti. vide etiam tract. de Eucharist. n. 191.

ARTICULUS III.

Quis sit Sensus Formæ in Sacramento Poenitentia.

506. Querimus hic, non significationem formæ sacramentalem (nam per hanc utique significatur collatio gratiæ sanctificantis) sed grammaticalem, quam Christus Dominus, unà cum reliquis compartibus, elevavit ad rationem sacramenti, quin eam mutaret. Difficultas autem aliqua circa hunc sensum videtur inde oriri, quòd, cum certum sit, posse eadem peccata, seu gravia, seu levia, sæpius exponi in confessione, non videatur posse convenienter explicari, quis verus sit sensus formæ, super eadem peccata jam remissa prolata: ad quam rem tamen melius explicandam, prænoto ex Haunoldo l. 4. tr. 4. n. 970. quòd verba *absolvo*, *ignosco* &c. ex communi hominum acceptione significant, tam condonationem formalem, seu actualem, quam etiam radicalem, seu talem actum, qui sit radicaliter remissivus offense, seu sit talis, ut impossibilis sit eum jure offendi, & qui quamvis, hic, & nunc, offensam (eoquòd jam prius remissa sit) actu, & primò delere non possit, eam tamen deleat, si non jam fuisset deleta.

507. Hic modus dandi, & accipiendi absolutionem, seu condonationem offensarum, in humanis est obviis: certè, qui jam dudum, imò, qui etiam sæpius alteri prius offenso, reconciliatus est, tamen potest, & sæpe solet, adhuc semel, & sæpius veniam petere: & is, à quo venia petitur, solet respondere: *ignosco, condono*. Sic etiam is, qui absolutus est ab excommunicatione, sed ita, ut reincidat in excommunicationem, nisi postea se sistat superiori, si postea hanc conditionem impleat, & se superiori sistat, tunc ab hoc iterum, ut habet communis, verè, & propriè absolvitur ab eadem ex-

communicatione priori; cum tamen hæc absolutio secunda non possit esse, nisi absolutio in dicto sensu radicalis.

Hinc, dummodo sacerdos conferat absolutionem radicalem, verè, & propriè dicit: *Absolvo te*. Neque hæc in re est paritas cum absolutione à vinculo materiali; quia non est idem mos loquendi in hoc, & illo casu: neque censetur à tali vinculo absolvi, nisi is qui per actionem physicam, vel physicè, vel moraliter à se positam, vinculum adhuc actu inhærens, formaliter auferat; cum tamen, ut habetur ex communi acceptione, & usu verborum *ignosco, condono* &c. etiam censetur quis alium à tali vinculo absolvi, si istud radicaliter auferat: de qua re, cum desumit debeat ex communi hominum more verbis utendi non est ulterius litigandum. His positis.

508. Dico 1. Sensus verborum formæ rectè explicatur ita: *Ego tibi confesso remissionem peccatorum*. ita, saltem quoad rem, auctores satis communiter. Notandum autem est hic, quòd hæc propositio: *Ego tibi confesso remissionem peccatorum*: ut notum est ex logica, habeat pro objecto representationis omnes species remissionum, seu condonationum, sive sint actuales, seu formales: sive sint in sensu suprà explicato radicales: sive fiant per gratiam, sive etiam per condonationem purè extrinsecam: pro objecto autem verificationis hæc propositio habet illam remissionem, quæ hic, & nunc, statui poenitentis congruit.

Unde, si poenitens est adhuc reus peccatorum gravium, nondum delectorum, verificatur propositio per gratiam, quæ actu confertur, & est forma destruens peccatum grave, illudque actu destruit: vel si gratia supernaturaliter possit stare cum peccato gravi (de quo vide tract. de gratia n. 281.) debet accedere decretum DEI, volentis se accommodare exigentiæ gratiæ: sed & hoc decretum, si eo opus sit, confertur suo modo à sacerdote; quia etiam DEUM ad hoc decretum concipiendum determinat, sicut determinat ad infundendam gratiam.

509. Si autem poenitens se accusavit de peccatis gravibus, jam olim expositis, & remissis, verificatur iterum propositio per gratiam, quæ iterum actu confertur (vel etiam suo modo per decretum Divinum) tanquam per remissionem radicalem. Si poenitens absolvitur à peccatis venialibus, adhuc nondum remissis, cum gratia istis non opponatur, nec sic forma eorum destructiva (quantvis semper aliqua gratia confertur in eorum remissione, sed tantum concomitantè) non verificatur propositio per collationem gratiæ, sed per decretum, seu volutionem DEI, actualiter ea peccata venialia remittentem. Si autem peccata hæc venialia jam prius fuissent remissa, verificatur propositio per decretum, seu volutionem DEI, radicaliter condonativam, qualis in DEO minime repugnat, sicut non repugnat in homine, ut n. 507. satis explicatum est. Quare semper propositio illa est vera, & qui-

quidem in sensu, juxta moralem acceptio-
nem, proprio.

510. Ob. 1. Juxta nos non verificaretur forma absolutionis, casu quo sacramentum penitentiae esset validum quidem, sed informe; quia in eo casu, nec gratia, nec condonatio peccati daretur: ergo nostra conclusio non potest universaliter defendi. Resp. om. ant. neg. conf. De hoc casu non oportet nos esse sollicitos; cum suppositum supra n. 470. negaverimus: quin Gormaz de sacram. penit. n. 289. patronos illius sententiae ex hac ipsa ratione impugnat, quod in eo casu forma absolutionis foret falsa, seu non haberet debitam significationem.

Posset tamen forte juxta eam sententiam responderi, sensum formae in eo casu hunc esse: *Ego tibi adjudico gratiam*; quia saepe alicui per sententiam iudicis adjudicatur id, in cuius possessionem tamen ob aliquod impedimentum non statim mittitur. At quid si recipiens hoc sacramentum validum, & informe, confessus esset tantum venialia, quae non remittuntur per gratiam, qualis tunc foret sensus? certe deberet esse ille: *Ego tibi confesso volitionem Dei, ex se condonativam istorum peccatorum*: sed videtur difficile, quod DEUS pro isto casu talem volitionem concipere velit. Quidquid tamen de hoc sit, sicut hanc sententiam de possibilitate sacramenti penitentiae validi, & informis, ex hoc capite non impugno, ita nec istam objectionem hujus solutionem defendo.

511. Ob. 2. Juxta nos forma absolutionis esset vera, quamvis peccata non praesensissent: sed hoc est falsum: ergo. prob. ma. etiam tunc posset dici, datam fuisse absolutionem radicalem: ergo. Resp. neg. ma. ad prob. neg. antec. In eo casu forma absolutionis, seu propositio à confessario prolata, esset de subiecto non supponente; quia supponeret, datam fuisse offensam, quae revera nunquam fuisset data: & hoc supponeret ex communi hominum acceptione; & hinc, qui tantum putat, se fecisse aliquam injuriam, quam non fecit, si petat ejus veniam, peccat aliquid impossibile ex errore. At non ita se habet ille, qui jam semel veniam erroris revera admitti impetravit, ut supra expositum est: nec in rebus, quae ex usu morali verborum potissimum sunt desumenda, argumentum à pari est formaliter, imò nec semper materialiter bonum. Respondent alii, om. ma. quia tamen non sequeretur, in eo casu esse validum sacramentum; eoquod daretur defectus aliarum compartium, & maxime confessionis verae.

512. Ob. 3. Juxta nos forma absolutionis, saltem à venialibus, haberet pro obiecto seipsam: hoc non potest admitti: ergo. Resp. dist. ma. forma absolutionis haberet seipsam pro obiecto partiali. conc. ma. pro obiecto totali, seu adaequato. neg. ma. & dist. sic min. neg. conf. Non autem esse absonum, quod aliquis actus, sive intellectus, sive voluntatis, habeat seipsum pro obiecto partiali, probari potest variis exem-

plis. Sic voluntas donans, aliquid alteri, debet per seipsam velle donare, & lex prohibens, vel praecipiens, debet id per seipsam velle praestare: adeoque debet in seipsam aliquo modo reflectere, consequenter aliquo modo se habere pro obiecto: & non ut logici, quod hic actus: *Omnis cognitio est actus vitalis*: habeat etiam seipsum pro obiecto inadaequato. Non autem absolutio in eo casu haberet pro obiecto se ipsam, sed simul, vel gratiam, vel decretum DEI: item peccatum, quod vult destruere: & hominem, quem vult absolvere. Ex hoc tamen non sequitur, quod etiam ista sint pars sacramenti; cum sint potius effectus, vel praesupposita.

513. Ob. 4. DEUS non potest condonare peccatum jam remissum: ergo. Resp. neg. ant. Ut recte ait Haunoldus l. 4. tr. 4. n. 970. quilibet homo etiam sanctissimus, etiam, qui revelatum esset, quod ei peccata omnia essent dimissa, tamen quotidie posset orare orationem Dominicam, & ejus versum: *Dimitte nobis debita nostra*: ergo debet DEUS saepius remittere posse peccata. Adde, quod, cum homo hoc possit respectu injuriarum sibi factarum, non fit ratio, cur id DEUS nequeat. Addunt alii, peccata semper magis dimitti, scilicet quoad aliqua remanentia vincula, vel poenae, vel remorsus conscientiae, vel timoris, ne auferatur gratia efficax: quam tamen responsum impugnat Haunoldus l. 4. tr. 4. n. 967. quem, si plura hac de re cupias, videre poteris, & abundè materiae, ad hanc quaestionem spectantis, suppeditabit.

ARTICULUS IV.

An possit Absolutio dari sub Conditione, vel Absenti.

514. Dico 1. Absolutio potest conferri sub conditione praesenti, vel praeterito, non verò sub conditione de futuro, ita omnes. Probatur prima pars conclusionis. Ipsa absolutio jam imbibit in se tales conditiones: v. g. *Si rite confessus, aut baptizatus es: si nunc es rite dispositus per dolorem, & propositum*: ergo non obest sacramento, si etiam istae conditiones, vel tacite apponantur, vel etiam exprimentur. Prob. jam secunda pars conclusionis, potissimum auctoritate communissima Theologorum, ex qua habetur, Christum noluisse sacramentum hoc, sicut & reliqua (excepto matrimonio) instituire, ut possint conferri, nisi per intentionem, hic & nunc, absolutam, seu purificatam jam conditione, si qua apponeretur. vide tr. de sacram. in genere n. 112. & seq.

515. Unde invalida sunt absolutiones datae sub conditionibus, quae suspendunt in futurum effectum sacramenti; quia ad hanc suspensionem minister potestatem non habet. Tales essent, e. g. *Ego te absolvo, si*

An possit Absolutio dari sub Conditione, vel Absenti.

cras restitueris furo ablatum: aut: si cras elemosinam dederis, vel jejunaveris. Quid autem dicendum sit de conditionibus appositis, quae in se essent de futuro, attramen ratione praesentiae Dei fierent de praesenti, v. g. *Absolvo te, si Deus nunc scit, te cras restitutum*: etiam pendet ex eo, quid de aliis sacramentis statuatur: de qua re egimus tract. de sacram. in genere. n. 123. Ad minimum talis absolutio illicita est, & dubii valoris, adeoque, si talis data fuisset, petenda esset alia.

416. Dico 2. Non potest absolutio conferri absenti, ita nunc omnes; etsi enim antiquiores quidam, citati à Lugone de penit. disp. 13. sec. 6. n. 147. docuerint, posse absolvi absentem, tamen post Clementem VIII. oppositum, ut ait Lugo cit. disp. n. 148. est omnino certum; quippe dictus Pontifex an. 1602. 20. Junii (ut habet Lugo de penit. disp. 17. sec. 4. n. 43. & Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 19. sec. 3. n. 15. ubi refert verba decreti: ponit tamen editum. 19. Julii) damnavit ad minus uti falsam, remerariam, & scandalosam propositionem, asserentem, licere per literas, seu inter-nuncium, confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere: praecipitque idem Pontifex sub excommunicatione latae sententiae, & aliis poenis, pro arbitrio infligendis, ne deinceps ista propositio, publicis, privatisque lectionibus, concionibus, & congressibus, doceatur, neve unquam, tanquam aliquo casu probabilis, defendatur, imprimatur, aut ad praxin quovis modo doceatur. Decretum hoc integrum exhibet Gormaz de sacram. penit. n. 232.

517. Quamvis autem propositio illa possit videri copulativa, tamen ratio illam damnandi, vel unice, vel certe praecipue, fundatur in falsitate membri secundi: adeoque in necessitate praesentiae ministri absolutionis, seu (quod necessarium correlativum est) in necessitate praesentiae hominis absolventi, tunc, quando absolutio huic conferretur; hinc istud secundum membrum (quod nostrae assertioni opponitur) merito ab auctoribus communissime censetur, etiam seorsim, & ratione sui damnatum. Ubi obiter noto, quod, cum Pontifex praecipiat, ne in ullo prorsus casu absenti absolutio detur, ea debeat esse, non tantum illicita, sed etiam invalida, ut tenet communis; nam, si valida foret, in multis casibus necessitatis extremae prohiberi non posset.

518. Prob. jam conclusio 1. ex hac ipsa Pontificia damnatione sententiae oppositae, & concordii Theologorum sententia. 2. etiam ex communissima, & constanti praxi Ecclesiae, quae, quamvis à censuris saepius absentes absolvent, nunquam tamen absentes absolvit à peccatis, 3. ex ipsa forma absolutionis; nam particulae, ore prolata, non minus significat praesentiam hominis absolventi, quam particulae *hoc, & hic* praesentiam panis, & vini consecrandi: ergo, licet, ad sacramentum Eucharistiae confici-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. II.

endum, requiritur praesentia materiae, ita ad sacramentum penitentiae requiritur praesentia poenitentis. Si fors dicere velis, nos committere circulum vitiosum, probando n. 500. particulam esse formae essentialis; eoquod non possit absens absolvi: & nunc probando, non posse absolvi absentem; eoquod formae sit essentialis particulae. Resp. utique hanc probationem se sola non esse sufficientem: & hinc nostram conclusionem fundari potissimum in geminis rationibus prius adductis. Alias rationes plures, & congruentias, sed etiam se solis non sat efficaces, affert Lugo de penit. disp. 13. an. 148.

519. Ob. S. Thomas Cantuariensis ab absente Papa Alexandro III. per literas petit, & obtinuit absolutionem, ut refert Scotus in 4. dist. 17. q. unica. sub finem: ergo potest absens à peccatis absolvi. Confirm. 1. S. Leo (relatus C. Qualis. 30. q. 5.) ait de adultera: *penitentia illius per scripturam recipienda*: quod utique fieri potest ab absente: ergo. Confirm. 2. S. Cyprianus episc. 13. praecipit aliquibus pacem dari, qui cum ab ipso per literas petierant: ergo potest poenitens absens absolvi. Resp. dist. ant. S. Thomas obtinuit absens absolutionem à censuris. conc. ant. à peccatis. neg. ant. & conseq. S. Thomas Cantuariensis non petit absolutionem à peccatis, sed à censura, quam timebat, se incurrisse ob aliquam convitiam, bona fide erga regem admittam. Ad 1. confirm. neg. conseq. S. Leo non loquitur de poenitentia absentis, neque de sacramentali absolutione, sed tantum de resipiscencia adulterae, quae, ut firmior, certiorque esset, S. Pontifex exigit, ut de ea scripto fides fiat: certe in eo canone nec verbum habetur de sacramento poenitentiae.

520. Ad 2. confirm. iterum neg. conseq. S. Cyprianus loquitur de pace danda per absolutionem, non à peccatis, sed à censuris: vel, si non loquitur de absolutione à censuris, loquitur de absolutione à quibusdam poenis Ecclesiasticis, à quibus scilicet poenis absolventi erant lapsi, pro quibus martyres intercedebant: verbo. S. Cyprianus loquitur, de reconciliandis poenitentibus publicis, in ordine ad eos eximendos à statu poenitentium, id quod ex eo colligitur, quod absolutio illa committitur diaconis, si presbyter abut; cum tamen diaconi sacramentaliter absolvere nequeant, vide Baronium ad annum 56. n. 21. Ad do, quod S. Cyprianus non ipse absens absolvat, sed committat praesentibus, ut absolvant: uti adhuc saepe fit circa casus reservatos, maxime à S. Poenitentiarum; unde, etsi ageretur de absolutione sacramentali, nihil ex hoc facto S. Cypriani probaretur, contra hanc nostram conclusionem. vide Lugonem de penit. disp. 13. sec. 6. n. 156. & seq.

R

AR

ARTICULUS V.

An, & quando possit absolvi Moribundus sensibus destitutus.

521. **D**ifficultas circa hunc casum nascitur ex propositione à Clemente VIII. damnata, & citata n. 176. quaritur enim, an absolutio possit impendi illi, qui in absentia confessarii in ordine ad faciendam confessionem, sed ante hujus aduentum ita sensibus destitutus est, ut adveniente, seu iam presente sacerdote, nullum amplius signum dare possit. Affirmativam contra quosdam antiquos tenet S. Thomas opusculo de officio sacerdotis. 65. vel in alia editione 19. titulo. de sacramento unctiois, sub finem, ubi ita habet: *Si autem infirmus, qui petit unctioem, amisit notitiam, vel loquelam, antequam sacerdos veniret ad eum, nihilominus ungetur eum sacerdos; quia in tali casu debet etiam baptizari, & à peccatis absolvi.* Angelicum sequuntur Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 21. sec. 4. n. 10. & disp. 23. sec. 1. n. 12. Vasquez tom. 4. in 3. p. q. 91. a. 2. dub. 1. & nostri communiter, quibus hac tempestate etiam ceteri consentiunt. Videatur Diana p. 3. tr. 3. resolut. 4.

522. Dico 1. Si ægrotus dedit signa doloris, & ostendit desiderium confessionis, ac absolutionis, in absentia confessarii, & postea hic superveniens inveniat eum quidem ita sensibus destitutum, ut confiteri nullatenus amplius possit, testes autem affirmant, ægrotum habuisse desiderium confitendi, ac confessarium petiisse, nec petitionem suam retractasse, licet tali ægrotodatur absolutio. Prob. concl. multiplicitate auctoritate gravissima. Primò. Rituale Romanum de sacram. penitent. titulo. ordo ministrandi sacramentum penitentiae, sub finem sic habet: *Quodsi inter confitendum, vel etiam, antequam incipiat confiteri, vox, & loquela, ægrum deficiat, nutibus, & signis conetur, quoad ejus fieri poterit, peccata penitentis cognoscere: quibus utuntur, vel in genere, vel in specie, cognitis, vel etiam, si confitendi desiderium, sive per se, sive per alios, ostenderit, absolvendus est.* Addit ibidem hoc obiter notandum: *Meminerit porro sacerdos, ægris non esse injungendam gravem, aut laboriosam penitentiam, sed indicendam tantum illam, quam, si convalescerint, opportuno tempore peragant: interim juxta gravitatem morbi aliqua oratione, aut levi satisfactione imposita, & acceptata, absolvantur, prout opus fuerit.*

523. Secundò. Concilium Arausicum I. (relatum C. Qui recedunt. 26. q. 6.) sic habet c. 12. *Subito obmutescens (prout statutum est) baptizari, aut penitentiam accipere potest, si voluntatis prætèrita testimonium, aliorum verbis habet, aut præ-*

sentis in suo nutu. Tertio. Concilium Carthaginense IV. (relatum C. Is, qui penitentiam. 26. q. 6.) sic statuit c. 76. *Is, qui penitentiam in infirmitate petit, si casu, dum ad eum sacerdos invitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit, vel in presentem verus fuerit, dent testimonium, qui eum audierunt, & accipiat penitentiam. Et, si continuo creditur moriturus, reconcilietur per manus impositionem, & infundatur ori ejus Eucharistia.* Quamvis autem disputetur, quid hic per penitentiam, & per reconciliationem ab ea distinctam, significetur, an per primam tantum impositio aliqua penitentiae, & per secundam absolutio: vel, an per primam absolutio à peccatis, per secundam verò absolutio ab aliis penis Ecclesiasticis (non tamen censuris, quæ debent tolli ante absolutionem à peccatis) de qua re agit Lugo disp. 17. de penit. sec. 4. n. 55. per unam saltem debet intelligi absolutio sacramentalis; aliàs enim quomodo orationis hominis licet infunderetur Eucharistia?

524. Quartò. S. Leo I. (relatus C. His, qui in tempore. 26. q. 6.) sic scribit ad Theodorum Episcopum Trojulensem ep. 89. *Aliàs 91. Si aliqua agriitudine ita fuerint aggravati, ut quod paulo ante posebant, sub presentia sacerdotis significare non valeant, testimonia eis fidei, & circumstantium prodesse debeant, ut simul, & penitentia, & reconciliationis, beneficium consequantur.* Similia plura referunt passim auctores, maxime Lugo, Dicastillo, & Gormaz: quanquam aliqua fortè non immediate huc faciant. Mihi sufficienti auctoritates prædictæ, quibus accedit communissima Ecclesiæ praxis.

525. Dico 2. Si moribundus nullo omnino signo, nec per se, nec per alium, petiit absolutionem, non potest absolvi, ita communissimè omnes contra paucos, citatos à Dicastillo tr. 8. de penit. disp. 9. n. 853. Prob. 1. Confessio sensibilis est pars essentialis sacramenti penitentiae, ut probatum n. 463. ergo, ubi nulla est sensibilis confessio, nulla potest dari absolutio; quia hæc necessariò esset frustranea, nec posset constituere sacramentum: atqui in hoc casu nulla daretur confessio sensibilis: ergo. Prob. 2. Concilia, Patres, Ritualia &c. quando permittunt absolvi moribundum, requirunt semper manifestationem doloris, aut per se, aut saltem per testes, factam sacerdoti, quæ est aliquis externa accusatio sui: erga hæc deficiente non potest dari absolutio.

526. Dico 3. Vita Catholicè prius acta non est signum sufficiens, ad dandum moribundo absolutionem. ita Theologi paulò antiquiores communissimè, & Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 23. sec. 1. n. 13. asserit, etiam si quis prius se exhibuerit devotum, atque contritum, si confessionem non petierit, non posse absolvi; quia illa contritio non est relata ad claves, nec est aliqua confessio. Hanc doctrinam refert, & appro-

approbat Layman l. 5. rr. 6. c. 8. n. 4. Ariaga autem tom. 8. de penit. disp. 36. n. 34. ait, oppositum nec esse probabile.

Addit Lugo de penit. disp. 17. sec. 3. n. 39. nostram sententiam merito ab omnibus ut certam supponi. & n. 40. asserit, non expedire, in re tanti momenti sub pietatis specie sapere per, quam omnes nostri Patres sapuerunt. Dicastillo etiam tract. 8. de penit. disp. 9. dub. 9. n. 861. ait, omnes nostros nostram sententiam tanquam certam supponere, & se nullum ex nostris vidisse, qui oppositum sentiat. Hinc à nostris superioribus, inordinatione pro studiis superioribus, inter propositiones Theologicas, in nostris scholis non docendas, relata est etiam hæc 16ta. *Moribundus, est nullum signum det, aut dederit contritionis, adeo, ut sacerdos nec sciat, nec putare possit, præcessisse sensibilem aliquam confessionem, absolvi potest.*

527. Probatur hæc conclusio 1. Concilia, Pontifices, Ritualia, & Patres; quando dicunt, absolvi posse moribundos, semper loquuntur de moribundis Catholicis, & tamen requirunt semper, saltem aliorum testimonium, de eo, quòd petierint absolutionem: ergo signum est, quòd vita, Christianè, seu Catholicè, acta, non sit confessio sufficiens; aliàs in tanta necessitate plus non requirerent. Confirm. Ex Conciliis desumi potest usus, & perpetua praxis Ecclesiæ: ergo, cum in nullo eorum decreto, hæc de re edito, prætermissa sit mentio doloris, per alios saltem manifestati, praxis constans videtur fuisse, dolorem sensibilem requirere, cui contravenire non oportet: ergo.

528. Probatur. 2. Vita Christiana, nec significat hominem reum peccati, nec significat ullum dolorem: imò compossibilis est cum actuali peccato: sicut etiam voluntas in articulo mortis confitendi; nam ferme omnes Christiani animum habent in articulo mortis confitendi: imò hanc mentem multi habent, dum actu peccant: ergo talis vita non est confessio. Confirm. 1. Vel moribundus supponitur esse in statu gratiæ: & non indiget absolutione: vel supponitur esse in statu peccati: & omnis illius vita Christiana supponitur conjungibilis, imò conjuncta cum peccato: ergo non est sufficiens indicium doloris, aut confessionis.

Confirm. 2. Videtur absonum dicere, quòd audire sacrum, adorare SS. Eucharistiam, colere B. Virginem &c. sit sacramentalis confessio, facta sacerdoti: atqui Vita Christiana ex similibus actionibus componitur: ergo. Aliud est, quòd ea vita sit signum, ex quo possit præsumi, talem se esse accusaturum, si posset: sed hoc non sufficit; nec enim ad sacramentum penitentiae requiritur tantum præsumptio de confessione, aut dolore perficiendis, si vires adessent: sed requiritur dolor, & accusatio sui actualis, per signum sensibile exhibita, ut docemur ex Tridentino. videatur P. Thyrsius tom. 3. selectar. disp. 36.

sec. 4. n. 45. & seq. Nec dici potest, Concilium Tridentinum loqui tantum de casu, quo fieri potest confessio; aliàs dicam, idem etiam tantum loqui de aqua pro casu, quo ea potest haberi, adeoque in alio casu, in quo aqua haberi non potest, posse baptizari vino: certè sic nihil fermè ex Conciliis posset probari.

529. Confirm. 3. Ex opposita sententia videtur inferri, saltem ex principiis ejus, quòd liceat absolvere etiam eos, qui in actuali crimine privantur omni usu sensuum: imò fortè in nostris partibus etiam hæreticos; cum dubitari possit, an sint hæretici formales: vel, an non in his intentioni particulari, qua excludunt sacerdotem, prævaleat intentio generalis, salvandi animam quocunque modo: hoc autem planè est nimium, & contra omnem praxin: ergo. Est quidem, fateor, in casu hæretici aliqua disparitas: sed, si tantum attendatur periculum animæ, & aliquis minima, atque prolix incerta spes salutis, etiam in hæretico possunt ista aliquantulum inveniri.

ARTICULUS VI.

Solvuntur Objectiones.

530. **O**B. 1. contra 1. conclusio-nem. Ex Rituali Romano tantum probatur, quòd absolutio tali moribundo sit danda: non autem probatur, quòd sit valida: ergo nihil probatur. Prob. ant. in eodem Rituali Pontifex vult etiam baptizari sub conditione monstra, de quibus est dubium, an sint homines: ex quo non inferitur, illum baptismum semper esse validum: ergo à pari. Resp. 1. neg. conf. agimus enim hic potius de licentia, quam de valore absolutionis: & utique aliquando erit invalida absolutio; quia moribundus propter perturbationem, vel aliam causam, non elicit requisitum dolorem, vel ob aliam causam aliunde non est rite dispositus: tamen, cum sacramenta sint instituta in bonum hominis, prudenter in eo casu administrantur; quia prudens est ratio supponendi, ægrum esse rite dispositum, vel certe prudens dubium: quo tamen casu irreverentia caveri potest per additam conditionem, ut quidam volunt: quanquam alii id non necessarium existunt.

531. Nec de nostro casu loquitur propositio prima ab Innocentio XI. damnata; nam in tali casu tutor, ut suppono, haberi non potest, & consequenter neque relinquatur. Non tamen nego, debere sacerdotem, quantum moraliter in tanto periculo fieri potest, querere signa certiora: & si possit, etiam confessionem per nutum aliquo modo particularem obtinere. At, si æger edere signa, vel nutus non valet, propterea ei negari non debet absolutio. Resp. 2. neg. ant. Saltem probatur ex Rituali, quòd talis absolutio non sit invalida